

Document executiu de divulgació dels resultats del projecte de recerca en millora i innovació en la formació inicial de mestres (ARMIF 2014)

Aquest document està orientat a la divulgació dels resultats del projecte, en tres dimensions: en primer terme, per compartir-lo amb altres iniciatives en el marc del Programa MIF, per mitjà de comunicacions via web, seminaris, etc.; en segon terme, per donar-lo a conèixer a la comunitat educativa, especialment a escoles, professorats de les facultats, entitats interessades en temes educatius, etc.; en darrer terme, a la societat en general, i particularment als mitjans de comunicació.

Amb aquestes finalitats, cal fer servir un llenguatge concís i clar, que reculli el més rellevant de la recerca per destacar possibles contribucions als estudis de mestre, amb una intenció propositiva.

El document ha de tenir una extensió màxima de 8.000 caràcters i s'ha de presentar físicament al registre de l'AGAUR (Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca; Pg. Lluís Companys, 23 | 08010 Barcelona) i en suport electrònic a bxanco@gencat.cat

---

Nom de la persona responsable del projecte: MONTSERRAT NÒRIA JOVÉ

Títol del projecte: UN MODEL DE FORMACIÓ INTER I TRANSDISCIPLINAR EN LA FORMACIÓ INICIAL DE MESTRES: LA HISTÒRIA DE VIDA /RELAT AUTOBIOGRÀFIC COM A EIX VERTEBRADOR EN LA MILLORA DE LA PROFESSIONALITZACIÓ DOCENT

Universitat beneficiària de l'ajut: UNIVERSITAT DE LLEIDA

COMPROMÍS

El sotasignat es compromet ha presentar els resultats en congressos internacionals i revistes indexades a bases de dades internacionals.

Signatura de la persona responsable del projecte

Lloc i data:

1. Resultats més rellevants de la recerca.

Segons Sharpe & Green (1975) els models que es concreten en la docència estan més influenciats pels models que hem tingut com a alumnes i persones que pel que podem aprendre durant la formació, tret que durant la formació s'explicitin, es desconstrueixin, es reconstrueixin i s'estableixin processos d'ensenyament i aprenentatge que capacitin als i les mestres per la societat del segle XXI. Part de l'equip docent que formem mestres en la Facultat d'Educació, Psicologia i Treball Social (FEPTS) de la Universitat de Lleida (UdL) ens preguntem: per què en el món de l'educació estan tan arrelats alguns models docents que no ajuden al desenvolupament de persones capaces? Si tots compartim la necessitat de modificar aquests models, per què costa tant modificar-los? I per tant, quines accions podem dur a terme des de la Universitat per tal de deconstuir i reconstruir aquests models tan interioritzats? Aquestes qüestions són la base del projecte ARMIF iniciat al curs 2014-2015, coincidint amb la primera promoció de Doble Grau d'Educació Infantil i Primària. Aquest està integrat per professors procedents d'àrees de coneixement com Didàctica i organització escolar, Didàctica de les ciències socials, Didàctica de les Llengües, Sociologia i Geografia i Història, així com el Pràcticum I i II, amb la finalitat de mostrar als futurs mestres que, tot i trobar-se davant un currículum fragmentat, poden cercar la interrelació de matèries per tal d'apropar i apropar-se als continguts curriculars des de la inter i la transdisciplinarietat.

El plantejament de models inter i transdisciplinars entre diferents disciplines ha permès evidenciar com aquesta organització facilita que els estudiants desconstrueixin els models que tenien integrats i, alhora, els empodera a replantejar-se les seves futures pràctiques professionals cap a pràctiques més innovadores i inter i transdisciplinars. No obstant això, malgrat prendre consciència d'aquests models **la investigació ha evidenciat com la majoria dels estudiants no passen a l'acció durant el seu període de formació del Pràcticum.** Conseqüentment, els estudiants es limiten a reproduir els models que viuen a les escoles i són pocs els qui s'atreveixen a innovar a partir dels models que viuen des de la Universitat. Els estudiants justifiquen aquest fet perquè conceben el Pràcticum com període de formació basat en l'observació de les pràctiques dels mestres. Conseqüentment, es conclou que **els estudiants no conceben la pràctica que desenvolupen a la Universitat com una oportunitat per millorar les seves pràctiques professionals, sinó que només conceben com a pràctica aquella que desenvolupen durant el Pràcticum.** Aquests resultats ens porten a reafirmar la idea de Zeichner (1982, p.82) quan diu que és un mite concebre les experiències pràctiques a les escoles com a acció indispensable per formar millors professors. El mateix autor afirma que depèn

del context on es desenvolupin les pràctiques, aquestes et poden portar a acceptar allò que per defecte està establert i a tenir dificultats per deconstruir els models tradicionals que portem integrats.

Els resultats obtinguts també ens permeten reafirmar la importància d'incorporar **els espais híbrids com espais de reflexió, seguiment i formació del Pràcticum**, els quals reforcen la vinculació entre els aprenentatges que es desenvolupen a la Universitat i a l'escola. No obstant això, cal seguir millorant en el plantejament d'aquests espais, ja que s'ha evidenciat que el plantejament dels espais híbrids sovint era d'un caràcter expositiu, sense moments de diàleg i participació recíproca entre estudiants, mestres i professors, la qual cosa ha dificultat la construcció de reflexions entorn als processos d'aprenentatge dels estudiants.

Per últim, l'ús dels **relats autobiogràfics durant la formació inicial de mestres ha evidenciat, per una banda, com aquesta eina facilita una millora de la pràctica professional del professorat implicat en el projecte i, per altra banda, com aquesta facilita, però no assegura, que els estudiants desenvolupin processos de metacoscència sobre la seva formació docent**. Aquesta anàlisi ens porta a preguntar-nos: quin paper té el relat autobiogràfic en la millora de la pràctica dels nostres estudiants? Som conscients de com el relat autobiogràfic s'ha fet des de la imposició i a partir d'una avaluació, la qual cosa es contradiu amb el fet que el relat autobiogràfic com eina de millora de la pràctica professional dels estudiants requereix un alt grau d'autogestió i, evidentment, la voluntat per desenvolupar-lo. També nosaltres som conscients que no tots els estudiants estan disposats a agafar la responsabilitat de la millora i el canvi de la seva pràctica, pràctica que nosaltres entenem que comença a la seva etapa formativa. Davant d'aquest fet, centrem les futures línies d'investigació sobre com podem facilitar que els estudiant adoptin el relat autobiogràfic com una eina necessària per esdevenir mestres reflexius que estiguin en constant procés de canvi i millora.

2. Propostes de millora per als estudis de mestre.

Els resultats exposats anteriorment ens permeten realitzar unes propostes de millora per als estudis de mestre. La primera es centra en la necessitat d'enfocar **l'eix central de la millora de la formació inicial de mestres no en el Pràcticum sinó en la pràctica professional de l'estudiant**, entesa com aquell coneixement que integra la teoria i l'acció (Martin del Pozo, Fernández, González y de Juanas, 2013, p.373). Aquest fet facilitarà que els estudiants concebin com a pràctica, tan els aprenentatges

que desenvolupen a l'escola, a la Universitat, com en qualsevol context. En relació a aquest aspecte, cal iniciar un replantejament de la funció de l'estudiant durant el Pràcticum, el qual s'ha d'entendre com un context per a la millora de la pràctica professional dels estudiants i no només com espai on observar la pràctica dels mestres. La investigació realitzada ens permet concretar una sèrie d'estratègies que faciliten el desenvolupament i la millora de la pràctica professional durant el Pràcticum.

- Realitzar una **selecció de bons tutors** que permetin que puguin desenvolupar les seves pràctiques en contextos que els facilitin a l'estudiant desenvolupar la seva pràctica professional. Cal conscienciar als tutors de la finalitat de les Pràctiques de l'estudiant, així com la importància de realitzar un seguiment dels seus processos d'aprenentatge.

- Utilitzar **narratives visuals** per tal que els estudiants puguin analitzar les seves pròpies pràctiques. Les narratives visuals s'han de complementar amb narratives reflexives, així com poden ser els relats autobiogràfics, per tal que facilitin a l'estudiant conceptualitzar les seves experiències, establir relacions amb marcs teòrics i amb pràctiques que desenvolupa a la Universitat i realitzar propostes de millora per a la seva pròpia pràctica.

- Utilitzar **espais híbrids entre professorat, mestres i estudiants dins del marc del Pràcticum**. Els espais híbrids s'han de dur a terme amb ràtios baixes per tal de facilitar un aprenentatge individualitzat i significatiu per cada estudiant i, al mateix temps, caldria conscienciar al professorat i als mestres de com la participació en aquests espais híbrids també pot esdevenir com un espai de construcció de coneixement que els permeti la millora de les seves pràctiques professionals. La investigació ha evidenciat la importància de que els espais híbrids es complementin amb narracions reflexives, així com el relat autobiogràfic, per tal de conceptualitzar tan les experiències que passen a la Universitat com al Pràcticum, la qual cosa permet enfortir les relacions entre teoria i pràctica. No dicotomitzar l'aprenentatge de la Universitat amb el de les escoles és la base de la coherència educativa, la millora escolar i el desenvolupament professional docent (Álvarez, 2012; Zeichner, 2010).

Per últim, la investigació ens permet evidenciar com l'eina dels relats autobiogràfics permet que els estudiants desenvolupin processos de metac consciència sobre la seva formació docent. Per aquest motiu, cal seguir investigant per tal de propiciar espais on el **relat autobiogràfic es concebi com**

una eina necessària per esdevenir mestres reflexius que estiguin en constant procés de canvi i millora.

Respecte als relats autobiogràfics, els resultats obtinguts també ens han permès concloure els estudiants presenten dificultats per aprofundir en l'anàlisi de la seva pròpia pràctica. En aquest sentit, cal oferir un **seguiment personalitzat dels relats autobiogràfics dels estudiants per tal de mediatitzar els seus processos d'aprenentatge**. Una alternativa és incorporar espais de seguiment de relats autobiogràfics on l'estudiant pugui millorar els seus processos de reflexió. Ara bé, cal tenir en compte que no qualsevol experiència de relat autobiogràfic contribueix a la presa de consciència del propi aprenentatge. En aquest sentit, depen de l'actitud del propi estudiant en voler aprofitar aquelles condicions que l'equip docent li ofereix per tal de millorar la seva pràctica professional.

